

8923

1769, 38.
12

DISSERTATIO IVRIDICA

*Quaedam capita feudi quod Germanice vocatur ein Lehn-Stamm
continens,*

QVAM

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

P R A E S I D E

D. FRID. GOTTLIEB ZOLLERO

COD. P.P. ECCLES. CATHEDR. MARTISBVRG. CAPITVL. CVRIAE
IN PROVINCIA SVPREMAE, IVDIC. LVSAT. INFERJOR. NEC
NON FACVLT. IVRID. ASSESS. ET ACADEMIAE
DECEMVIRO.

IN AVDITORIO ICTORVM

D. XXI. MART. MDCCLXIX.

P V B L I C E   D E F E N D E T

IOANNES GODOFREDVS FVNKLERVS.

L I P S .

L I P S I A E
EX OFFICINA BREITKOPFIA.

DISSERTATIO IURIDICA

Quaedam capita juris prae Germani

ad hunc usque in Germani

CONTINENS

DE

HABITUS REGNI ORDINIS AUSTRIAE

PER A. R. I. D. N.

D. ERID. GOTTLIEB. ZOPFERO

IN AUSTRIAE REGNI ACADEMIA IURIDICA

IN VIENNA AUSTRIAE IMPERATORIS REGNI

NON TACITO IURIS ACESS ET ACADEMIAE

DESCRIPTIO

IN AUSTRIAE REGNI ACADEMIA IURIDICA

IN VIENNA AUSTRIAE

IN AUSTRIAE REGNI ACADEMIA IURIDICA

IOHANNES GODOFRIDUS ZOPFERUS

1773

L. P. S. I. A. N.

IN AUSTRIAE REGNI ACADEMIA IURIDICA

§. I.

mnis definitio, ait ICTus l. 202 ff. de Reg. Iur. in iure civili periculosa est, parum est enim ut non subverti possit. Haec regula, quamvis ICTus tantum de iure civili dixerit, et ad alia iura non immerito applicatur. Minima etenim circumstantia circa causam, quae decisionem expectat obueniens, efficit, ut ICTus singulari opinione ductus, a regula communi aberret, et sententiam nouiorem eandemque subtiliorem formet. Hinc fit, ut sententia ab hoc vel illo collegio lata, ab alio, interposito

posito remedio, si iudici nouitatis studium placet, reformari soleat. Contingit hoc potissimum circa iurisprudentiam feudalem, quae, cum ex diuersis principiis conflata conspicitur, incertum in iudicando modum praebet. Quem enim fugit Ius Longobardicum corpori iuris Iustiniani ultimo loco adiectum tanta laborare incertitudine, ut decisio causae vix adaequata inueniri possit. Infelix est fatum quod huic contingit compilationi, quae auctorem, cuius dexteritas rei pondus addit, indicare nequaquam valet. Rapsodiam inuenies diuersorum Principiorum, quae ex iure ciuili, Constitutionibus Imperatoriis, Consuetudinibus Mediolanensibus et Praeceptis Papalibus sunt desumpta, et inadaequatam rei decisionem saepiuscule quoque contradictionem euiden-tem inuoluunt.

§. II.

Sed cum haec ab aliis iam prolixiori stilo elaborata inueniantur, nec nostra sit intentio generaliter de feudis differere, et eorum notionem pariter ac diuisiones recensere, omiſſis illis propius ad rem accedimus. Diuersa hucusque Doctorum fuit sententia, quid per pecuniam quam
Germa-

quod Germanice vocatur ein Lehn-Stamm. 5

Germanice vocare solemus den Lehn-Stamm, sit intelligendum. Quae materia cum interpretationem quandam promereatur, breuiter, ita tamen, vt quid de definitione, requisitis et effectu sit monendum non omittam, tractabo.

§. III.

Consistit vero der Lehn-Stamm in certa quantitate pecuniae; quae sublata natura boni allodialis a Domino directo alteri praefertis iis, quae ad substantiam pariter et naturam feudi pertinent in feudum conceditur. Requisite itaque si ad notionem respicere voluerimus sunt 1) pecunia 2) mutatio ex voluntate Domini directi in feudum. Ex quibus diiudicanda erit quaestio, vtrum illud feudum proprium vel potius improprium dici debeat. Priorem sententiam amplectitur Daegenerus in seinem gründlichen Unterricht vom Lehn-Stamme et pag. 131. reprehendit Foersterum, qui in tractatu vom Lehn-Stamme cap. II. §. 2. notionem feudi improprii huic pecuniae attribuere voluit. Sed merito dubitamus, vtrum Daegneri sententia praeualeat, cum diuisio quam inter feudum rectum, non rectum et improprium suppeditat non omnibus numeris

a 3 abfo-

absoluta dici possit. Feudum etenim regulariter circa rem immobilem versari ferme omnes consentiunt: Horn. Iurispr. Feud. Cap. II. §. 9. hinc Duarenus feudum dixit rem immobilem, quae fidei seu obsequii causa certo modo alicui fruenda traditur. Conuenit illud dispositioni iuris feudalis II. F. I. *sciendum est autem, feudum siue beneficium non nisi in rebus soli aut solo cohaerentibus consistere.* Quod si itaque pecunia neque naturaliter, neque ciuilitate pro re immobili habeatur, liquido constat, feudum in pecunia consistens, in eo recedere a regula communi, et hinc inde improprium efficere, quam sententiam confirmat Struv. in Syntagm. Iur. Feud. cap. 4. §. 2. p. III.

§. IV.

Nec obstat textus II. Feud. 25. secundum quem nummi in feudum dari posse affirmatur. Agitur enim in hoc loco de casu speciali, ex quo decisio generalis, quae aduersariorum sententiam defendit, non potest desumi. Vassallus nempe sine culpa amiserat feudum, agebat contra dominum directum, qui, dum rem alienam in feudum dederat, ad euictionem praestandam tenebatur. Probata
causae

causae iustitia condemnatur Dominus directus, ut vasallo vel aliud eiusdem aestimationis, quod erat tempore rei iudicatae, feudum restituat, vel nummos ex quibus feudum comparari possit, soluat. Ex quibus apparet, nummos non constituere feudum, sed id tantum efficere, ut pro illis in locum prioris feudi euicti aliud surrogetur.

§. V.

Alterum requisitum in eo consistit, ut dominus directus pecuniae qualitatem feudalem tribuat, et vasallo inuestituram consueto modo praestet. Nemo etenim secundum textum II. F. I. feudum acquirere potest, nisi inuestitura aut successione, multominus bonum allodiale qualitatem feudalem adipiscitur, nisi is penes quem res in feudum dandi potestas est, consentiat, quippe ius vasallo competens dependet ex sola benevolentia domini directi, qui rei plenissimum usum sub conditione mutuae, fidelitatis eidem concedit. Quam ob rem Constitutione Electorali XXX, P. III. expressis verbis dicitur: Und wenn das Geld durch den Lehnherren zu Lehn gemacht wird, so soll es vor Lehn gesprochen werden. Ad
cuius

cuius rei probationem necesse est, vt in litteris inuestiturae exprimatur clausula, daß der Lehn-Herr dem Gelbe die Art und Eigenschaft des Erbes benommen, und es zu Lehn gemacht, oder in Lehn verwandelt, de quo conferri potest Moller ad Constit. Elect. XXX. P. III. n. 12. Struv. in Syntagm. Iur. Feud. c. 4. §. 3. p. 117.

§. VI.

Exinde diiudicanda quaestio, vtrum pacto inter agnatos inito pecunia ex feudo redacta pro feudo habeatur. Negatiuam sententiam fouet Hornius in Exam. Iuris Feud. cap. IV. §. 36. Stryk in Exam. Iuris Feud. cap. IV. quaest. 27. et Carpz. P. III. C. Elect. XXX. def. I. n. 5. Et utique hoc assertum meretur applausum, cum regula, quod res succedat in locum pretii tantum, quatenus sermo est de vniuersitate, non vero si res singularis obueniatur *l. 8. C. si quis alteri, vel sibi sub alt. nom. l. 9. C. de rei vind. 148. §. ult. ff. de furt. locum obtineat. Probat et hanc sententiam textus II. F. 26. §. si vassallus de beneficio, in quo loco traditur, pecuniam, vel aliam eiusmodi rem, quam transactionis nomine quis pro feudo accipit, non esse feudum, quem-*

quod Germanice vocatur ein Lehn Stamm. 9

quemadmodum nec vasallus, qui ex pecunia quam distracto feudo antiquo accepit, aliud acquirit, eidem qualitatem feudi antiqui attribuere potest.

§. VII.

Sed quid sentiendum est de agnatis, ex quorum voluntate pactum celebratur, num respectu eorum effectum praestet. Stryk in Exam. Iuris Feud. c. IX. qu. 37. simpliciter affirmat, tale pactum eousque valere, ut instar feudi in tali pecunia succedatur. Sed maximopere dubito, quod pactum ita generaliter conceptum hoc efficere queat. Cum enim uti in antecedentibus demonstravi nuda conventionione partium non fiat feudum, quomodo quaeso agnati ex tali conventionione sibi successionem feudalem exclusis heredibus allodialibus acquirere possunt praesertim cum regula, quam profert Ulpianus l. 7. §. 16. ff. de pactis, pacta nempe contra rei naturam interposita inualida esse, huic conventionioni obstat. Nec accedens iuramentum statum causae mutabit. Quamvis enim alias iuramenti religio obligationi inducit efficaciam, id tamen tantum locum habet, si actus praecedens cui

B

acce-

accedit iuramentum, legibus non repugnet, cum accessorium in regula sequatur principale,

§. VIII.

Aliud est, si pactum inter agnatos eo dirigatur, ut pecunia ex feudo redacta exclusis heredibus allodialibus ad solos successores feudales pertineat, vel quod unum idemque est, ut instar feudi, in pecuniam istam succedatur. Ipse enim Dominus de pecunia et futura rei allodialis successione disponit, eandemque tantum ad certas restringit personas. Quod non solum ultima voluntate, sed etiam pacto fieri potest, cum inter omnes constet, pacta successoria iure praesertim germanico nullibi esse prohibita, dummodo non fiant in fraudem eorum, quibus legitima portio erat relinquenda. Quotiescunque enim illi detrimentum sentiunt, toties in promptu est querela inofficiosi; per quam haec pacta, quae vicem dispositionis testamentariae non immerito imitantur, impugnari et rescindi possunt. Contrarium equidem statuit *Matth. Coler P. I. dec. 94. n. 12.* ex ratione,

quod Germanice vocatur ein Lehn-Stamm. II

ne, quod pacta de futura successione inita l. ult. C. de pact. pro inualidis declarentur. Ast cum ratio, quae in citata lege Codicis decisionem efficiat sit specialis, et iure hodierno contraria lege tollatur, eius sententia nullum promeretur applausum conf. *Struv. in Syntagm. Iur. Feud. cap. IV. §. 6. p. 120. Carpz. P. III. Const. Elect. XXX. def. 4.*

§. IX.

Duobus potissimum modis pecunia qualitatem feudalem consequitur et instar feudi consideratur, vel enim vasallus domino directo offert pecuniam et illum imporat, ut hanc quantitatem in feudum recipiat, et sollemni modo eidem inuestituram tribuat, quo casu dicitur feudum oblatum, vel dominus directus proprio motu ex sola gratia vasallo propter merita tale tribuit, quod feudum gratuitum sive beneficiarium vocamus.

§. X.

Exinde diiudicanda erit quaestio, vtrum vasallus, si tertius contra illum agat, et feudum euincat, dominum

B 2

dire-

directum conuenire, et vt in locum pecuniae euictae aliam quantitatem substituere teneatur, petere possit. Negatiuam sententiam nonnulli amplectuntur et ex natura et indole euictionis praestationis eandem defendere student. In promptu ipsis est *l. 2. C. de Euictionibus*. Quoniam auus tuus, inquit Imperator, cum praedia tibi donaret de euictione eorum cauit, potes aduersus coheredes tuos ex causa stipulationis consistere ad euictionem praediorum, pro portione scilicet hereditatis. Nudo autem pacto interueniente minime donatorem hac actione teneri, certum est. Argumento huius legis ad denegandam euictionis praestationem contra dominum directum vtuntur, cuius asserti ratio in eo consistere debet, quia tale feudum vicem donationis sustineat, cum ex domini directi munificentia proueniat, et beneficium efficiat. Dominum directum itaque pro donatore habendum esse censent, et eadem iura quae donatori circa euictionis praestationem competunt, illi tribuunt.

§. XI.

Sed quamuis negare nunquam audeamus, in causis lucratiuis cessare euictionis praestationem, nec donatarium in donatione siue incipiat, a promissione, siue traditione, haec enim distinctio legibus est incognita, eandem petere posse, in feudo tamen quod vocatur der Lehn-Stamm hoc vniuersaliter non valere iure defendimus. Distinguendum potius putamus, vtrum vasallus domino directo pecuniam, vt huic tribuat feudi qualitatem dederit, vel vtrum dominus directus proprio motu super quantitate certa cum vasallo contractum feudalem celebrauerit, et ex suo patrimonio eam pecuniae substantiam instar feudi constituerit. In priori casu cessat euictionis praestatio, nisi aliter per pactum sit conuentum; Quomodo enim vasallus contra dominum directum potest agere, cum pecunia, quae efficit feudum, ex eius bonis non proficiscatur, et domino directo culpa, quae euictionis praestationem auctori iniungit, imputari nequeat.

§. XII.

Aliter vero se res habet, si dominus directus ex suo patrimonio certam pecuniae summam feudi loco dederit. Non etenim dici potest vasallum feudum ex sola causa lucratiua acquirere, adest potius titulus onerosus, cum vasallus intuitu huius substantiae se reddat obligatum ad praestanda ea, quae naturalia feudi efficiunt, nisi per pactum speciale remissio contingat. Contractus, qui eam ob causam inter dominum directum et vasallum celebratur, liquido confirmat, posteriorem ad fidelitatem obligari, et intuitu huius feudi ab eodem seruitia exigii posse. Quotiesque vero is, ad quem res titulo oneroso est translata, per euictionem rei sentit damnum, toties contra illum, a quo causam habet, et quem auctorem vocamus ad euictionis praestationem agere potest. Hinc venditor *l. 1. l. 66. §. ultim. ff. de Euictionibus* respondere tenetur. Quibus praemissis deficit ratio, quae dominum directum, si eiusmodi feudum euincatur vasallo, a praestatione euictionis liberum efficiat.

Est

Est enim auctor, a quo causam habet vasallus, quae dum accedit titulus onerosus eandem obligationem confirmat.

§. XIII.

Quod effectum huius feudi attinet distinguendum est, an tantum sit promissum, vel vere constitutum. In priori casu obligatio contra promittentem oritur, vi cuius actione personali ad satisfaciendum compelli potest: sed utrum promittens, praestando id quod interest, se liberare possit, disceptationem mouet. Adfirmatiuam sententiam tuetur *Carpz. P. III. C. Elect. XXX. def. 9. Berlich. P. II. Concl. II. n. 37.* cuius rei ratio potissimum ea videtur, quia existimant, obligationem tantum in faciendo consistere, quae secundum communem Doctorum opinionem praestationem eius quod interest, admittit. At negligere videntur discrimen, quod inter facta nuda et qualificata intercedit, quae posteriora eundem effectum, quem obligatio ad dandum producit, consequuntur. Quodsi enim naturam huius conuentionis

con-

considerare velimus, non consistit in sola praestatione operarum, sed inuoluit translationem iuris, quae cum per inuestituram fieri debeat, traditionem requirit, et obligationem ad dandum inducit. Hoc vero promissum regulariter nunquam praestationem eius quod interest admittit, cum alter qui ex tali conuentione semel ius quaesitum acquisiuit, vt aliud pro alio recipiat, cogi nequeat. Confirmatur haec sententia argumento II. F. XXVI. *si facta de feudo inuestitura poeniteat dominum, antequam possessionem transferat, an praestando interesse vasallo, liberetur, quaesitum fuit. Responsum est, praetermissa illa condemnatione dominum possessionem feudi, de quo inuestituram fecit tradere, compellendum.*

§. XIV.

Quod si autem accesserit inuestitura, et feudum vere constitutum, iura singularia consequitur pariter Dominus quam vasallus. Illi acquiritur dominium directum, vi cuius vasallus feudum sine eius et simultanee inuestitorum consensu alienare nequit, pari ratione et tenetur

netur vasallus casibus obuientibus renouationem inuestiturae petere, quia hac omissa committit feloniam, quae priuationem feudi meretur. Quod enim II. F. LV. *Praeterea si quis infeudatus maior quatuordecim annis sua incuria vel negligentia per annum et diem steterit, quod feudi inuestituram a proprio domino non petierit, transacto hoc spatio feudum amittat, et feudum ad dominum redeat.* Cum quo conuenit textus I. F. XXII. §. I. de feudis in genere dicitur, ad illud feudum, de quo in praesentiarum agimus, merito adplicari potest, cum in eo passu naturalia feudi non sint sublata, quippe quae, nisi remissio pacto speciali possit probari, in dubio semper praesumuntur.

§. XV.

Vasallo ex eodem feudo omnem competere vtilitatem, extra dubitationem est positum. Fit enim dominus vtilis, et eadem iura quae ex dominio utili in legibus proueniunt, sibi vindicat. Eandem ob causam quoque a domino directo mutuam fidelitatem exigit. Dominus enim II. F. VI. *in fin. vicem fideli suo reddere debet, quod si*

C

non

non fecerit, merito censetur malefidus. Feloniam enim et ex eius parte committi posse testatur textus II. F. XXVI. Domino committente feloniam, ut ita dicam, per quam vassallus amitteret feudum, si eam committeret, quid obtinere debeat, de consuetudine quaeritur. Et respondetur proprietatem feudi ad vassallum pertinere siue peccauerit in vassallum vel in alium. Nec obstat, quod dominus directus fidem expresse non promiserit, tacite enim id actum esse videtur, quando promissum vassalli recipit. Horn. in Iurispr. Feud. c. X. III. §. 14.

§. XVI.

Quaeritur hac occasione, an vassallus vi domini utilis hanc pecuniae summam, quam vocamus den Lehn-Stamm, extra territorium domini directi transferre queat. Negamus in regula, quia est species alienationis. Alienatio vero feudi vassallo in legibus est prohibita, cum non libera ipsi de hac re competat dispositio. Distractio etenim feudi I. F. XIII. poenam amissionis inuoluit. Et domino directo II. F. 40. competit potestas omnes feudorum alienationes nulla obstante praescriptione reuocare. Competit

tit

tit tamen vasallo haec licentia, si dominus directus ab initio sub conditione ut alienare liceat, feudum concesserit, vel simultanee inuestiti per pactum cum vasallo, qui ipsos in simultaneam inuestituram recipiebat, initum, alienandi facultatem vasallo reliquerunt, et dominus directus huic alienationi non contradicat. Et in eo potissimum consistit differentia inter notionem des Lehn-*Stamm*s und des Lehn^s quanti. Hoc nisi pacta specialia vel dispositiones locorum obstant, omni modo alienationi subest, et extra territorium transferri potest. Non enim est feudum, nec naturam eius sapit, sed consistit in quantitate pecuniae, cuius rei gratia in certo feudo consensu domini directi et simultanee inuestitorum hypotheca est constituta. Hinc id quod dicitur das Lehn, quantum non requirit inuestituram, sed plerumque est pecunia, quae coheredi ex feudo debetur, et speciali hypotheca confirmatur.

Corollaria.

1.

Jurisdictio feudo cohaerens nec separatim nec cum fundo locari potest.

2.

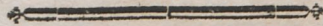
Vasallus feudo seruitutem sine consensu Domini in suum eorumque qui facta eius praestant praedictum imponere potest.

3.

Filius qui ex iusta ingratitude causa ab allodii successione excludi potest, etiam domini directi consensu accedente a successione in feudo antiquo nunquam excluditur.

4.

Donatio rite facta ob superuenientiam liberorum reuocari non potest.

ULB Halle

004 053 532

3

sb

8923

1769, 38.
12

DISSERTATIO IVRIDICA

*Quaedam capita feudi quod Germanice vocatur ein Lehn-Stamm
continens,*

QVAM

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

P R A E S I D E

D. FRID. GOTTLIEB ZOLLERO

COD. P.P. ECCLES. CATHEDR. MARTISBURG. CAPITVL. CVRIAE
IN PROVINCIA SVPREMAE, IVDIC. LVSAT. INFERIOR. NEC
NON FACVLTV. IVRID. ASSESS. ET ACADEMIAE
DECEMVIRO.

IN AVDITORIO ICTORVM

D. XXI. MART. MDCCLXIX.

P V B L I C E D E F E N D E T

IOANNES GODOFREDVS FVNKLERVS.

L I P S .

L I P S I A E

EX OFFICINA BREITKOPFIA.